

УДК 378.011.3-051:9]:37.091.3-056

DOI <https://doi.org/10.33989/2519-8254.2022.11.275542>

ORCID 0000-0003-0976-5512

ORCID 0000-0002-2666-6447

ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ

Любов Вішнікіна,

професорка, докторка педагогічних наук, професорка кафедри географії,
методики її навчання та туризму;
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка;

Ліана Галушка,

аспірантка кафедри географії, методики її навчання та туризму;
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

У статті розглянуті питання змісту і структури компетентісно орієнтованих завдань (КОЗ), що застосовуються у процесі підготовки майбутніх учителів географії в закладах вищої освіти (ЗВО); запропоновано власну дефініцію терміну КОЗ та охарактеризовано її концептуальне підґрунтя.

Виділено провідні ознаки КОЗ із географічних дисциплін, їхні структурні компоненти, зокрема: мотивація, надання питанню форми КОЗ, пояснення критеріїв оцінювання, та за потреби – бланк для відповіді, пошук джерел інформації, корегування географічної компетентності здобувача вищої освіти; виокремлено п'ять структурних компонентів КОЗ та визначено вимоги до їх проєктування.

У дослідженні наведено методичні рекомендації щодо здійснення контролю стану сформованості предметних компетентностей здобувачів вищої освіти за допомогою КОЗ та побудови відповідних навчальних занять; акцентовано увагу на алгоритмі дій викладача при створенні КОЗ на занятті; наведено приклади КОЗ, які можуть бути використані в процесі вивчення дисципліни «Фізична географія України» у ЗВО.

З'ясовано результати навчання здобувачів вищої освіти, що залежать від розв'язання КОЗ; розроблено схему механізму впливу застосування КОЗ на формування самооцінки кожного майбутнього вчителя географії та доведено, що застосування КОЗ з наступним аналізом і самоаналізом правильних відповідей формує об'єктивну самооцінку здобувача. Акцентовано увагу на дидактичних цілях застосування КОЗ викладачами закладів вищої освіти.

Ключові слова: компетентність, компетентісний підхід, компетентісно орієнтовані завдання, майбутні вчителі географії, адекватна самооцінка здобувача вищої освіти, проєктування КОЗ викладачем.

Постановка проблеми. Загальновідомо, що отримання вищої освіти – період у житті людини, пов'язаний зі становленням її особистості та формуванням професійної компетентності, які в подальшому визначають успішність та адаптованість у суспільстві. Наразі існує значний спектр думок та поглядів щодо вимог та підготовки сучасного вчителя, здатного продуктивно діяти в загальноєвропейському та національному освітньому середовищі. Примітивність та ідеалізація не допустимі в сучасному суспільстві; запит від людства до освіти нині полягає в формуванні особистостей, які критично мислять, мають нестандартну точку зору, компетентні в обраній галузі, особливо – педагогічній.

Упровадження компетентісного підходу до освітнього процесу в закладах вищої освіти України було ускладнене тим, що погляди вчених, методистів, теоретиків, широкого суспільного загалу на розуміння компетентності фахівця як дидактичної

категорії відрізнялися. Як зазначено в загальних положеннях Закону «Про вищу освіту», компетентність – це «здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей» (*Про вищу освіту*, 2022). На нашу думку, варто орієнтуватися на таке визначення терміну «компетентність», тому що воно дозволяє конкретизувати ключові, міжпредметні й предметні освітні компетентності, які формуються у процесі професійної підготовки.

Оскільки предметом нашого дослідження є формування професійної компетентності майбутніх учителів географії, доцільно назвати саме такі предметні компетентності; до них належать:

- емпіричні й теоретичні знання з психології, педагогіки й географії;
- вміння та навички організації навчально-пізнавальної діяльності учнів;
- емоційно-ціннісне ставлення до власної професійної діяльності;
- досвід творчої педагогічної роботи з обраного фаху.

Необхідною умовою реалізації сучасних підходів до шкільної географічної освіти є вдосконалення методики формування предметних компетентностей майбутніх учителів географії. Таке вдосконалення можливе за умови надання викладачеві ЗВО академічної свободи, яка передбачає модернізацію основних етапів навчального процесу, зокрема, контролю освітньої діяльності й навчальних досягнень здобувачів. Одним із напрямів модернізації вищої освіти стає широке впровадження компетентнісного підходу до контролю навчальних досягнень здобувачів; це передбачає вимірювання та розвиток рівнів сформованості їхніх предметних компетентностей за допомогою використання компетентнісно орієнтованих завдань (КОЗ).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у теоретичну основу професійної підготовки вчителів географії у своїх працях здійснили О. Браславська, Л. Вішнікіна, Т. Гільберг, І. Діброва, С. Кобернік, О. Надтока, Т. Назаренко, Л. Покась, В. Самойленко, О. Топузов, І. Шоробура та ін.

Висвітленню проблем якісної підготовки майбутніх географів надано уваги в статтях американського географа А. Марфі (колишній президент American Association of Geographers), німецького вченого С. Генемана, британського науковця Г. Кларка та ін.

Розробці проблеми проектування і застосування КОЗ у процесі підготовки майбутніх учителів було присвячено роботи Л. Вішнікіної, І. Діброви, І. Драча, О. Кривоноса, І. Максимова, К. Славак, І. Хом'юк та ін. Утім питання здійснення контролю навчальних досягнень майбутніх учителів географії на засадах компетентнісного навчання та реалізації такого контролю за допомогою КОЗ вимагає здійснення подальших науково-методичних розвідок, що й зумовило вибір теми нашого дослідження.

Метою дослідження стало теоретичне обґрунтування методики проектування і застосування КОЗ у процесі підготовки вчителів географії у ЗВО.

Виклад основного матеріалу. До вчителя географії як до професіонала своєї справи нині сформульовано нові вимоги – наразі він має не лише володіти готовими науковими знаннями, але й уміти застосовувати їх у непередбачуваних життєвих ситуаціях для вирішення життєво важливих задач і проблем. Власне, це потрібно для того, щоб навчити сучасного учня, особистість якого має відповідати вимогам новітнього суспільства.

Приєднання України до Європейського Союзу передбачає зміни не тільки в економіці та політиці країни, а й у освітньому середовищі: «В умовах стрімкого розвитку й розширення застосування в освітньому процесі новітніх технологій та відкритих інформаційних джерел передача «готових» знань перестає бути головною метою освіти. Мета освіти в сучасному суспільстві – інтелектуальний та моральний розвиток людини. Сучасному суспільству потрібна людина самостійна, яка критично мислить, вмє бачити і творчо вирішувати проблеми» (Жукова, & Комишан, 2021, с. 219).

У сучасній географічній освіті в останні десятиріччя встановлено нові професійні вимоги – креативність, творчість, мобільне мислення та вміння швидко адаптуватись до змін життєдіяльності. Все це можливо тільки за умови формування високого рівня

професійної компетентності та розвитку професійних здібностей. Щоб виховати фахівця, який має відповідати таким критеріям, необхідно здійснювати системний компетентнісний контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Підґрунтям такого контролю може стати застосування КОЗ у навчальному процесі фахової підготовки.

Зазначимо, що завдання, спрямовані на формування та визначення рівня сформованості ключових і предметних компетентностей, автори називають по-різному: компетентнісні, контекстні, ситуаційні та компетентнісно-орієнтовані. Учені рекомендують: якщо спиратися на цільове призначення та процесуальні особливості застосування таких завдань у царині географічної освіти, доцільно використовувати термін «компетентнісно орієнтовані завдання» (Вішнікіна, & Діброва, 2015).

У процесі навчання компетентнісно орієнтовані завдання виступають у ролі технологічного інструмента реалізації компетентнісного підходу, забезпечують шляхом створення ситуації успіху і визначення особистісних смислів позитивну настанову на читацьку діяльність (Мосійчук, 2017, с. 5).

Як підкреслює І. Драч, компетентнісно орієнтоване завдання організовує навчально-пізнавальну, дослідницьку, проектну, квазіпрофесійну діяльність здобувача, а не відтворення ним інформації або окремих дій. Такий вид завдань виконує гностичну, виховну, аксіологічну, мотиваційно-стимульовальну, керувальну, контрольну-оцінну функції, проте домінують серед них є предметно-діяльнісна, що полягає у формуванні в майбутніх учителів здатності застосовувати знання та вміння, набуті при вивченні дисциплін під час професійної підготовки, при вирішенні пізнавальних, квазіпрофесійних та професійних завдань (Драч, 2015).

У ході цього дослідження ми дійшли висновку, що КОЗ – це завдання, яке вимагає інтелектуальних зусиль – не від засвоєного матеріалу до суперечності, а від суперечності до знання (рис. 1).

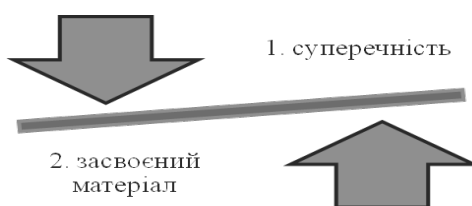

Рис. 1. Концептуальне підґрунтя КОЗ

КОЗ з географічних дисциплін мають свої характерні особливості, тобто ознаки, зокрема:

1. Вмотивованість, від якої залежить успішність студента.
2. Акцент робиться на результативності, якої необхідно досягти.
3. Завдання має характерну структуру побудови.
4. Передбачено можливість застосування набутих знань, умінь, навичок у реальному житті.

5. Завдання не мають сталого шаблону виконання, тобто, очікується нестандартний підхід до виконання, окрім того випадку, коли передбачено структурованість відповіді – таблиця, схема, алгоритм тощо.

6. Сюжет завдання має бути наближеним до проблем, які можуть виникнути в життєвих ситуаціях.

Структура КОЗ спрямовує майбутніх учителів географії на організацію індивідуальної діяльності, допомагає розумінню контексту та вмотивовує вирішення поставлених питань чи завдань. Втім, стимулювання має бути лаконічним, воно не має відволікати здобувача від досягнення цілі, мусить заохочувати. Викладач у процесі вивчення матеріалу привертає увагу до проблемності навчальної інформації, яка містить опис реальних життєвих ситуацій. Запорукою успіху є правильно сформоване КОЗ, яке враховує фактичний рівень знань майбутнього вчителя географії (рис. 2).

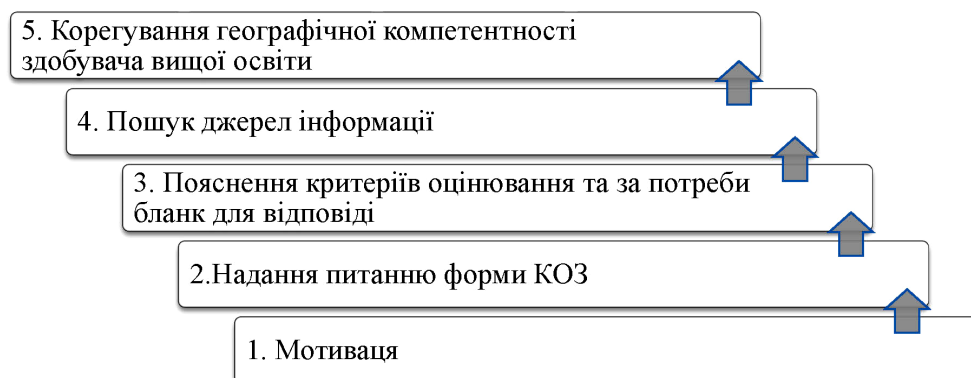

Рис. 2. Структурні компоненти КОЗ для майбутніх учителів географії

Характеризуючи структуру КОЗ, визначимо вимоги до його проектування:

- завдання повинні мати різну форму, що зацікавлює й активізує увагу;
- завдання мають бути різних рівнів складності й оцінюватися різною кількістю балів;
- завдання повинні містити мету, відоме, невідоме, вимоги, умови, шукане.

Недостатня кількість даних (відомого) призводить до пошуку різноманітних інформативних джерел. Викладач, перевіряючи завдання, має оцінювати здатність здобувача до пошуку й обробки інформації. Аналіз результатів виконання попередніх КОЗ є основою для адекватного підвищення рівня складності наступних подібних завдань, корегування їхньої результативності. Особливе значення має моніторинг стану сформованості предметної географічної компетентності студента. Підвищення результативності навчання спостерігається у процесі динамічної перевірки рівнів оволодіння навчальним матеріалом за допомогою різних видів контролю.

Розробити та провести навчальне заняття нелегко, потрібно вийти на рівень сучасного мислення викладача і вчителя. Реалізацію навчального заняття з використанням КОЗ починають із його проектування; надалі викладач моделює, проектує та конструює здійснення поточного, модульного (періодичного) чи підсумкового контролю (рис. 3).

Рис. 3. Етапи підготовки до здійснення контролю навчальних досягнень майбутніх учителів географії із застосуванням КОЗ

Складність застосування КОЗ у ЗВО міститься в малій кількості аудиторних занять, адже викладач не завжди встигає аналізувати публічно правильні відповіді, що сприяє розвиткові адекватної самооцінки студентів і спонукає до активізації свідомої навчально-пізнавальної діяльності. Проте, витрачені зусилля на пошук оптимального режиму застосування КОЗ винагороджуються тим, що формування предметних компетентностей студентів здійснюється ефективніше.

Для того, щоб майбутні вчителі географії опанували методику застосування КОЗ в освітньому процесі, викладач має створити такі умови, за яких здобувачі мали б змогу виконувати завдання безпосередньо на аудиторному занятті. Варто зазначити, що КОЗ, які використовуються у процесі вивчення географічних дисциплін, доречно проєктувати з елементами протиріччя, надаючи їм проблемного характеру.

Відповідно до такої вимоги нами розроблено алгоритм дій викладача під час виконання КОЗ проблемного спрямування безпосередньо на аудиторному занятті (рис. 4). Таким чином, для того, щоб майбутній учитель географії системно використовував КОЗ на уроках, першочергово потрібно навчити його спочатку виконувати такі завдання, а потім і проєктувати їх. На нашу думку, у ЗВО педагогічного профілю варто запровадити дисципліну «Проєктування та застосування компетентісно орієнтованих завдань в освітньому процесі (за спеціалізацією 014.07 Середня освіта (Географія)». Метою цієї дисципліни може стати формування теоретичного і прикладного аспектів упровадження компетентісного підходу до навчання географії в закладах загальної середньої освіти на основі застосування завдань, що дозволяють вимірювати рівень сформованості предметних компетентностей учнів.

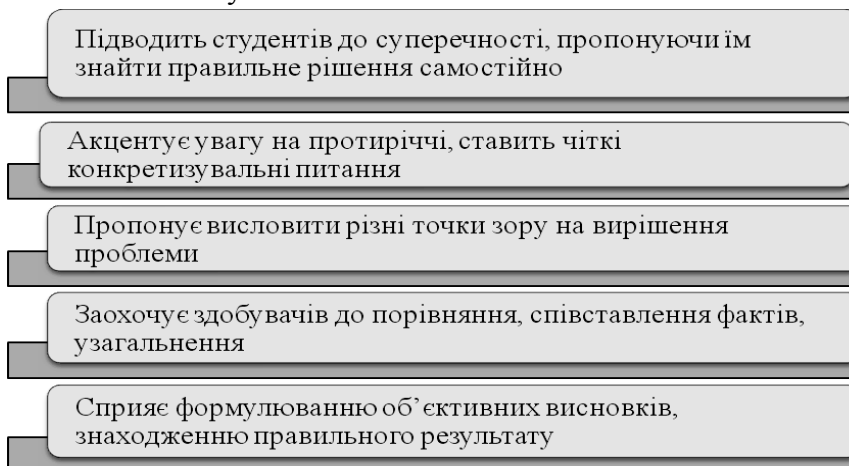

Рис. 4. Алгоритм дій викладача під час застосування КОЗ проблемного спрямування на аудиторному занятті

Отже, основними напрямками застосування КОЗ у процесі вивчення психолого-педагогічних і географічних дисциплін у ЗВО є, з одного боку, формування у здобувачів вищої освіти ґрунтовних знань, з іншого – опанування майбутніми вчителями географії методики проєктування та застосування компетентісних завдань у їхній майбутній педагогічній діяльності.

Нами розроблено комплекс КОЗ, які можуть бути використані у процесі вивчення дисципліни «Фізична географія України» у ЗВО.

Наведемо приклади таких завдань.

Завдання 1. Чи згодні ви з твердженням туриста, що на шляху з півночі на південь України тривалість світлової доби зменшується, а середні температури липня та січня фактично не відрізняються?

Завдання 2. У минулому столітті вчені задумали осушити болота і тому збільшилася б кількість родючих земель. Вважали, що вони даремно займають місце і ніякої користі не мають. Уявіть, що ви потрапили у ХХ ст. і вам потрібно переконати вчених, що болота теж приносять користь. Стисло, у вигляді тез, наведіть переконливі докази.

Завдання 3. Умова утворення озер – це достатня кількість опадів при малому показникові випаровування. На півночі України велика кількість озер, але надмірне зволоження відсутнє. Чому в районі достатнього, а не надмірного зволоження існує велика кількість озер?

Завдання 4. Влітку ви відправились на відпочинок за маршрутом, який зображено на карті (рис. 5). Вкажіть тектонічні структури та відповідні форми рельєфу, якими ви подорожуєте?

Рис. 5. Картографічний додаток до завдання 4

У процесі нашого дослідження з'ясовано, що системне виконання КОЗ як під час аудиторних занять, так і самостійній роботі здобувачів, сприяє:

- формуванню адекватної самооцінки як найвищого рівня свідомості навчальної діяльності майбутнього вчителя географії;
- вихованню самоорганізації здобувача;
- заохоченню до самовдосконалення;
- застосуванню фахових компетентностей у нестандартних ситуаціях;
- пошукові додаткових джерел і форм самоосвіти.

Як зазначено вище, застосування КОЗ із наступним аналізом результатів їхнього виконання сприяє формуванню об'єктивної самооцінки здобувачів, тобто, коли вони виконують завдання, а потім знайомляться з правильними відповідями (порівнюючи зі своїм результатом), природним шляхом формується їхня здатність об'єктивно й адекватно оцінити власні навчальні здобутки (рис. 6).

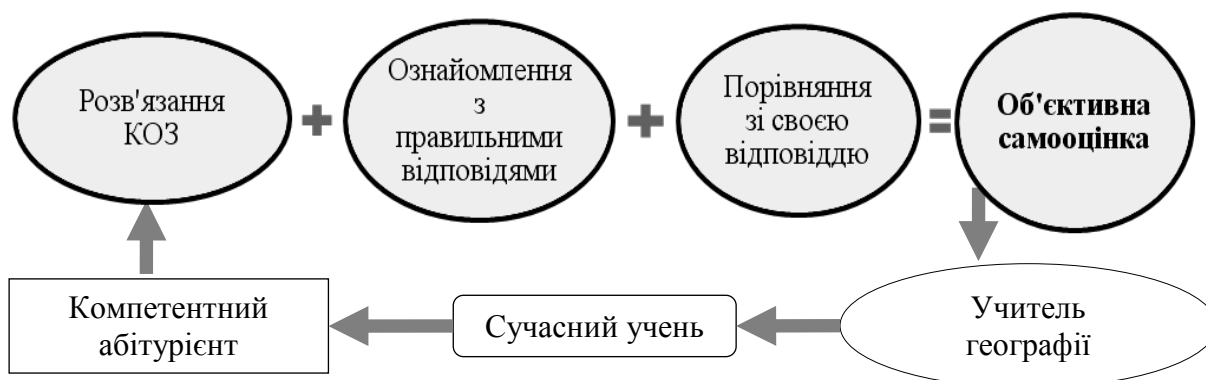

Рис. 6. Механізм впливу застосування КОЗ на формування самооцінки майбутнього вчителя географії

Оптимальна ефективність формування професійних компетентностей майбутніх учителів географії досягається системним застосуванням КОЗ; водночас кожна форма організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів дозволяє ефективно використати КОЗ:

1. Під час проведення лекції можливе наскрізне виконання одного чи кількох КОЗ, що надає заняттю проблемного й прикладного характеру.

2. На лабораторному або практичному занятті за допомогою КОЗ може бути організована динамічна перевірка результатів навчальної діяльності кожного здобувача.

3. Самостійне опрацювання навчального матеріалу під час виконання або проєктування КОЗ сприяє ефективності самостійної роботи майбутніх учителів.

Насамкінець виділимо дидактичні цілі застосування КОЗ викладачами ЗВО:

– визначення рівня сформованості предметних компетентностей майбутніх учителів географії;

– індивідуальне компетентнісне оцінювання особистих здобутків здобувачів, процесу їхнього професійного зростання.

Висновки. Проведене дослідження надає змогу стверджувати, що пріоритетним для сучасного суспільства є професійно компетентне молоде покоління, тому для викладача ЗВО на перший план виходить не навчальна дисципліна, а сам здобувач вищої освіти як особистість. Оскільки недостатнє застосування КОЗ вчителями географії у школах привело до потреби навчання майбутніх вчителів географії проєктуванню та застосовуванню КОЗ, то доходимо висновку: необхідно застосовувати методіку КОЗ у навчальному процесі вищої педагогічної школи; саме це дозволить зробити таке застосування частиною професійного досвіду майбутніх учителів.

На нашу думку, в сучасних складних геополітичних умовах українські здобувачі вищої освіти проявляють ініціативу та зацікавленість процесом фахової підготовки, а викладач розділяє відповідальність за результативність і якість підготовки. Контроль результатів навчання у ЗВО – це обов'язковий компонент процесу навчання, тому використання КОЗ у процесі підготовки майбутніх учителів географії спрямоване на зростання рівня предметних компетентностей, на виховання прагнення навчатися і вирішувати життєві запити самостійно, на розвиток потреби навчатися та професійно вдосконалюватися впродовж усього життя.

Наші наступні науково-методичні розвідки ми спрямуємо на розробку КОЗ із декількох географічних дисциплін; на здійснення моніторингу результативності фахової підготовки за умови довгострокового системного використання КОЗ з метою підвищення рівня професійних компетентностей майбутніх учителів географії.

ЛІТЕРАТУРА

- Вішнікіна, Л. П., & Діброва, І. О. (2015). Компетентнісно-орієнтовані завдання з географії. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, III (32), Iss. 63, 10-14.
- Драч, І. І. (2015). Компетентнісно орієнтовані завдання як важливий чинник формування професійної компетентності майбутніх фахівців. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 44, 127-134. Взято з <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2015/44/19.pdf>.
- Жукова, О. А., & Комишан, А. І. (Ред.). (2021). *Компетентнісний підхід у вищій школі: теорія та практика*. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. Взято з <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/16543>
- Кривонос, О. М. (2014). Компетентнісно-орієнтовані завдання в курсі «Програмування». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*, 5 (47), 138-144.
- Максимов, І., & Словак, К. (2018). Компетентнісно орієнтовані задачі з теорії ймовірностей у підготовці студентів інженерних спеціальностей. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки*, 12, 71-76.

- Мосійчук, Л. М. (2017). *Компетентнісно-орієнтовані завдання до уроків природничих дисциплін*. Рівне: НМЦ ПТО. Взято з https://nmc-ptov.ua/DOK/TG/TG1/Zbirnyk_KOZ.pdf.
- Про вищу освіту*: Закон України. № 1556-VII. (2022). Взято з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
- Семеріков, С., Словак, К., & Бас, С. (2015, Грудень). До питання про компетентнісні задачі. В О. С. Чашечникова, *Розвиток інтелектуальних умінь і творчих здібностей учнів та студентів у процесі навчання дисциплін природничо-математичного циклу «ІТМ*плюс – 2014»*: Матеріали II Міжнародної науково-методичної конференції (с. 108-110). Суми: Мрія.
- Хом'юк, І. В., & Хом'юк, В. В. (2017). Компетентно-орієнтовані завдання як важливий чинник формування когнітивної складової математичної компетентності майбутніх інженерів. В О. С. Чашечникова (Ред.), *Актуальні питання природничо-математичної освіти* (№ 1(9), с. 107-114). Суми.

REFERENCES

- Drach, I. I. (2015). Kompetentnisno oriientovani zavdannya yak vazhlyvyi chynnyk formuvannya profesiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv [Competence-oriented tasks as an important factor in the formation of professional competence of future specialists]. *Pedagogy of creative personality formation in higher and general academic schools*, 44, 127-134. Retrieved from <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2015/44/19.pdf> [in Ukrainian].
- Khom'iyuk, I. V., & Khom'iyuk, V. V. (2017). Kompetentnostno-oriientovani zavdannya yak vazhlyvyi chynnyk formuvannya kohnityvnoi skladovoi matematychnoi kompetentnosti maibutnikh inzheneriv [Competence-oriented tasks as an important factor in the formation of the cognitive component of mathematical competence of future engineers]. In O. S. Chashechnykova (Ed.), *Aktualni pytannia pryrodnychomatematychnoi osvity [Current issues of science and mathematics education]* (№ 1(9), pp. 107-114). Sumy [in Ukrainian].
- Kryvonos, O. M. (2014). Kompetentnisno-oriientovani zavdannya v kursy «Prohramuvannia» [Competency-oriented tasks in the «Programming» course]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova*, 5 (47), 138-144 [in Ukrainian].
- Maksymov, I., & Slovak, K. (2018). Kompetentnisno oriientovani zadachi z teorii ymovirnostei u pidhotovtsi studentiv inzhenernykh spetsialnostei [Competence-oriented problems in the theory of probabilities in the preparation of engineering students]. *Bulletin of the Cherkasy Bohdan Khmelnytsky National University. Pedagogical sciences*, 12, 71-76 [in Ukrainian].
- Mosiichuk, L. M. (2017). *Kompetentnisno-oriientovani zavdannya do urokiv pryrodnychykh dystsyplin [Competency-oriented tasks for science lessons]*. Rivne: NMTs PTO. Retrieved from https://nmc-ptov.ua/DOK/TG/TG1/Zbirnyk_KOZ.pdf [in Ukrainian].
- Pro vyshchu osvitu [About higher education]*: Закон України. № 1556-VII. (2022). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian].
- Semerikov, S., Slovak, K., & Bas, S. (2015, December). Do pytannia pro kompetentnisni zadachi [To the question of competence tasks]. In O. S. Chashechnykova, *Rozvytok intelektualnykh umin i tvorchykh zdibnostei uchniv ta studentiv u protsesi navchannia dystsyplin pryrodnycho-matematychnoho tsyklu «ITM*plus – 2014» [Development of intellectual skills and creative abilities of pupils and students in the process of learning the disciplines of the science and mathematics cycle «ITM*plus – 2014»]*: Proceedings of the International Scientific Conference (pp. 108-110). Sumy: Mriia [in Ukrainian].
- Vishnikina, L. P., & Dibrova, I. O. (2015). Kompetentnisno-oriientovani zavdannya z heohrafii [Competency-oriented tasks in geography]. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, III (32), Iss. 63, 10-14 [in Ukrainian].

Zhukova, O. A., & Komyshan, A. I. (Ed.). (2021). *Kompetentnisnyi pidkhid u vyshchii shkoli: teoriia ta praktyka [Competency approach in higher education: theory and practice]*. Kharkiv: KhNU imeni V. N. Karazina. Retrieved from <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/16543> [in Ukrainian].

THE USAGE OF COMPETENCE-ORIENTED TASKS IN THE PROCESS OF FUTURE GEOGRAPHY TEACHER TRAINING

Liubov Vishnikina,

Professor, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Geography, Teaching Methods and Tourism;
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University;

Liana Halushka,

Graduate Student of the Department of Geography, Teaching Methods and Tourism;
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

The article examines the content and structure of competence-oriented tasks (COT), which are used in the process of training future geography teachers in higher education institutions (HEI); an own definition of the term COT is proposed and its conceptual basis is characterized.

The leading features of geographical disciplines COT, their structural components, in particular motivation, providing the question with the COT form, explaining the evaluation criteria, and, if necessary, an answer sheet, searching for information sources, correcting the geographic competence of the higher education seeker are highlighted. Five structural components of the COT are singled out, and the requirements for their design are defined.

The study provides methodological recommendations for monitoring the state of formation of higher education students' subject competencies with the help of COT and the construction of appropriate training sessions; attention is focused on the algorithm of the teacher's actions when creating a COT in class; there are examples of COT that can be used in the process of studying the discipline «Physical Geography of Ukraine» in HEI.

The results of higher education students' education, which depend on the solution of the COT, have been clarified; developed a scheme of the mechanism of the influence of the application of the COT on the formation of the self-esteem of each future teacher of geography and proved that the use of the COT with the subsequent analysis and self-analysis of the correct answers forms the objective self-evaluation of the applicant. Attention is focused on the didactic purposes of the use of COT by teachers of higher education institutions.

Keywords: *competence, competence-based approach, competence-oriented tasks, future geography teachers, adequate self-assessment of a higher education student, design of a COT by a teacher.*

Надійшла до редакції 11.03.2022 р.